

22.10.2018

Eduskunnan Sivistysvaliokunnalle

Asia: HE 145/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunto / Hallituksen esitys HE 145/2018 vp

Opiskelijoiden Liikuntaliitto ry (OLL) kiittää kuulemispyynnöstä ja lausuu kuulemistilaisuuden taustaksi kunnioittavasti seuraavaa:

1) Yleistä

Opiskelijoiden Liikuntaliitto ry (OLL) pitää erinomaisena sekä yleisen terveyden että liikunta-asioiden edistämisen näkökulmasta, että jatkossa Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö (YTHS) tuottaa opiskeluterveydenhuollon palvelut kaikille korkeakouluopiskelijoille. On välttämätöntä, että YTHS:lle taataan pitkäjänteisesti kunnolliset resurssit laajentumistyön järjestämiseksi.

Myös uudistetut *Korkeakoululiikunnan suositukset (2018)*¹ rakentanut laaja-alainen asiantuntijatyöryhmä, jota puheenjohtivat korkeakoulujen rehtorineuvostojen Arene ry:n ja UNIFI ry:n edustajat, esitti suomalaista korkeakoululiikuntaa tukevissa politiikkasuosituksissa YTHS:n laajenemista:

YTHS:n laajentuminen kaikkien korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuolloksi on tärkeää myös opiskelijoiden liikunta-asioiden edistämisen näkökulmasta. Laajenuksessa on huolehdittava opiskeluterveydenhuollon ja korkeakoululiikunnan välisen palveluketju-mallin kehittämisestä.

¹ https://oll.fi/assets/uploads/2018/02/Korkeakoululiikunnan_suosituksset-2018_netiversio.pdf

2) Liikunnan palveluketjun kehittäminen erityisesti vähän liikkuvien opiskelijoiden tueksi turvattava ns. uudessa YTHS:ssä

OLL haluaa Sivistysvaliokunnan kiinnittävän huomiota siihen, että myös uudistuvassa, kaikkien korkeakouluopiskelijoiden YTHS:ssä liikunnan palveluketjumalliin ja sen kehittämiseen erityisesti vähän liikkuvien korkeakouluopiskelijoiden tueksi panostetaan. Päivittäinen fyysinen aktiivisuus on tärkeä osa opiskelijan opiskelukyvyyn ja jaksamisen ylläpitämistä.

Opiskeluterveydenhuollon ja korkeakoululiikunnan välinen palveluketjumalli on ollut osa YTHS:n virallista hoitokäytäntöä vuodesta 2013 lähtien (ks. lausunnon lopusta YTHS:n ja OLL:n tiedote 30.10.2013). YTHS on kehittänyt mallia itsearviointien avulla, jonka pohjalta liikunta-asioita on mm. integroitu aiempaa paremmin sähköiseen terveystarkastukseen (Sätky).² Vastaavaa palveluketjuajattelua on pilotoitu myös ammattikorkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveysaseman ja korkeakoululiikunnan välillä Tampereella.

Liikunnan palveluketjumallin ydinidea on siinä, että maailman paraskaan korkeakoululiikunta ei yksinään pysty saavuttamaan kovin hyvin vähiten liikkuvia opiskelijoita, mutta kun liikuntapalvelut (esim. liikuntaneuvonta) ketjutetaan opiskeluterveydenhuollon palveluiden (esim. terveystarkastukset) kanssa saavutettavuus olennaisesti kasvaa.

Tällä hetkellä korkeakouluopiskelijoista terveytensä kannalta riittävästi liikkuu ainoastaan kolmannes (33,1%). Ammattikorkeakouluopiskelijoissa on lisäksi selkeästi enemmän niitä, joilla kumpikaan liikuntasuosituksen osa-alue (so. kestävyysliikunta ja lihaskunto/liikehallinta) ei toteudu (AMK 29%, YO 20%). Ammattikorkeakoulujen liikuntapalvelut ovat myös edelleen keskimäärin heikompia kuin yliopistoissa, vaikka nykyisessä *Valtioneuvoston asetuksessa ammattikorkeakouluista* todetaan, että ammattikorkeakoulun toimiluvan yhtenä kriteerinä on liikuntapalvelujen järjestäminen osana opiskelijapalveluita.³

3) Korkeakouluopiskelijoiden terveystutkimuksen (KOTT) asema ja joustavuus turvattava

Opiskelijoiden Liikuntaliitto haluaa Sivistysvaliokunnan kiinnittävän huomiota myös *Korkeakouluopiskelijoiden terveystutkimuksen (KOTT)* aseman ja joustavuuden vahvistamiseen ja

² Sähköiseen terveystarkastukseen (Sätky) esimerkiksi lisättiin vuonna 2016 liikuntaa koskevaan kysymykseen selkeät vastausten *hälytysarvot* (liian vähäisestä liikunnasta ja liian paljosta ja yksipuolisesta liikunnasta) terveydenhoitajien ohjaustyön tueksi, minkä johdosta korkeakoululiikunnan järjestämään liikuntaneuvontaan on alkanut tulla opiskelijoita selkeästi aiempaa systemaattisemmin YTHS:n kautta.

³ Lähde: *Korkeakoululiikunnan suositukset (2018)*

varmistamiseen, mikäli siitä tulee esityksen mukaisesti osa THL:n kansallista terveystutkimusta (FinTerveys).

Maailmassa on nykyään paljon tutkimuksia ja selvityksiä, joita oikein mikään taho tai toimija ei ehdi ja pysty kääntämään tiedolla johtamisen periaatteen mukaisesti mielekkäiksi politiikkatoimenpiteiksi. Korkeakouluopiskelijoiden terveystutkimus on ollut mielestämme erinomainen poikkeus tästä joukosta.

Esimerkiksi uusimpaan KOTT:een (2016) lisättiin OLL:n ehdotuksesta kokonaan uutena teemana opiskelijoiden päivittäistä istumista kartoittavat kysymysosiot, joiden tuloksia (esim. *Mediaani istumisen tuntimäärille oli 10,75 tuntia. Vain 16 % opiskelijoista istui päivän aikana alle 8 tuntia. Miehistä 45 % ja naisista 34 % arvioi istuvansa yhteensä 12 tuntia tai yli. Ammattikorkeakouluopiskelijoilla runsas istuminen oli yleisempää kuin yliopisto-opiskelijoilla*) on pystytty hyödyntämään laajasti. Esimerkiksi korkeakoululiikunnan uusiin suosituksiin lisättiin omat osiot päivittäisen istumisen vähentämisestä ja koko korkeakouluympäristön liikunnallistamisesta, jonka myötä korkeakoulut ja korkeakoulutoimijat ovat alkaneet kiinnittää asiaan ripeästi huomiotaan esim. uudenlaisen tila- ja sisustussuunnittelun avulla.⁴ – Opiskelijoiden Liikuntaliitto toivookin, että Sivistysvaliokunta varmistaa, että Korkeakouluopiskelijoiden terveystutkimuksen (KOTT) suunnittelussa kuullaan ja osallistetaan myös jatkossa eri alojen keskeisiä sidosryhmiä.

OPISKELIJOIDEN LIIKUNTALIITTO RY - OLL

Soile Koski-Aho
Puheenjohtaja

Elina Havu
Pääsihteeri

Lisätietoja:

Korkeakoululiikunnan erityisasiantuntija Jussi Ansala, jussi.ansala@oll.fi, +358447800214

Opiskelijoiden Liikuntaliitto ry (OLL) on vuonna 1924 perustettu valtakunnallinen opiskelija- ja korkeakoululiikunnan yhteistyö- ja edunvalvontaorganisaatio, joka edustaa Suomen kaikkia yliopisto- ja ammattikorkeakouluopiskelijoita. OLL:n tarkoituksena on opiskelijoiden hyvinvoinnin, yhteisöllisyyden, opiskelukyvyn ja terveyden edistäminen liikunnan avulla. OLL:n tavoitteena on korkeakoulujen liikuntaolosuhteiden ja -kulttuurin vahvistuminen.

⁴ Lue esimerkiksi: <https://hyy.helsinki.fi/fi/blogi/kilpajuoksu-istumista-vastaan-panoksena-hyvinvointi>

Tiedote 30.10.2013

YTHS & OLL: Liikunnan mini-interventio otettu käyttöön

Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö YTHS:n valtakunnallisessa koulutustilaisuudessa julkaistiin 30.10. korkeakouluopiskelijoiden liikunnan harrastamisen tueksi tarkoitettu liikunnan mini-interventio -toimintamalli. Toimintamalli tulee käyttöön kaikissa YTHS:n toimipisteissä.

Liikunnan mini-interventiomallin taustana on liikunnan Käypä hoito -suositus ja sitä tullaan käyttämään opiskeluterveydenhuollon vastaanotto toiminnan tukena. Malli on osa laajempaa opiskeluterveydenhuollon ja korkeakoululiikunnan välisen palveluketjun rakentamista.

”Liikunnan mini-interventiota eli liikunnan puheeksi ottoa opiskeluterveydenhuollon vastaanotto toiminnassa on rakennettu hyvässä yhteistyössä Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön asiantuntijoiden kanssa. Vaikka toimintamalli otetaan nyt käyttöön YTHS:n toiminnassa, soveltuu se myös ammattikorkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon käyttöön.”, toteaa korkeakoululiikunnan asiantuntija Jussi Ansala Opiskelijoiden Liikuntaliitosta.

”Liikunnan mini-interventio -toimintamallin myötä liikunta tulee viralliseksi osaksi YTHS:n hoitokäytäntöä. Uskomme, että mallin käyttöönoton myötä liikunnan puheeksi otto meidän vastaanotto toiminnassa sekä yleistyy että systematisoituu. Tavoitteena on korkeakouluopiskelijoiden liikunnan harrastamisen tukeminen pitkäjänteisellä ja myönteisellä tavalla.”, kertoo YTHS:n terveystaluspäällikkö Hanna Kari.

Liikunnan mini-interventio on ollut syksyn aikana testikäytössä YTHS:n Espoon Otaniemen sekä Kuopion ja Joensuun toimipisteissä. Mallia tullaan jatkokehittämään sekä potilaspalautteen että terveydenhoitajilta saatavan palautteen avulla.

Liikunnan Käypä hoito -suositus löytyy [täältä](#).

Lisätietoja:

YTHS: Terveystaluspäällikkö Hanna Kari, hanna.kari(at)yths.fi, p. 046 710 1303

OLL: Korkeakoululiikunnan asiantuntija Jussi Ansala, jussi.ansala(at)oll.fi, p. 044 7800 214